

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, Sive Institutiones & Praxes Tum Vitæ, tum Officii Pastoralis

Musart, Charles

Monachii, 1654

Capvt II. De Baptismo & Confirmatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41616

*Vbi prædicta non inuant, in rebus perplexis
rationem in consilium aduoca.*

FIt quoq; non rarò, vt res graues, & perplexæ, neque ex Rituali, neque Consuetudine, neque ex Statutis Synodalibus, aut Episcopi rescripto resolui possint, ergo cum Moyse recurrere ad oraculum, ad preces, inquam, & ad Deum, ad Doctores præterea, siue libros Doctorum; aut in consilium aduoca è viciniâ alios Parochos, si qui sint expertiores, quòdq; iudicaueris rationi magis consentaneum, sequere.

C A P V T II.

Instructiones circa Baptismum,
& Confirmationem.

NVM: I.

De necessitate Baptismi, & curâ illius.

HÆc est ianua reliquorum Sacramentorum, sine cuius re vel voto suscepti gratiâ, extra priuilegium martyrii, nulli salus obtingere potest. Hinc intelligis, quanto studio, quâue

D

dili-

diligentiâ incumbendam ex officio tibi
 sit, ne dum es absens, aut cunctaris, aut
 aliquid ex requisitis ad valorē præteris
 infans, præsertim tuâ culpâ, æternū
 pereat. Quia verò sæpe accidit
 repentini casus, quibus ob necessitate
 Laici baptizare debeant, populum de
 râ, captatâq; occasione diligenter in-
 strues de intentione, materiâ, & for-
 mâ, quam expedit, magis vt lingu-
 vernaculâ sciant; monebîsque, vt
 mul eam proferant, cū aquam cor-
 pori ipsi affundunt, neque vnus pro-
 nuntiet, alius abluat; si aqua glaci-
 ta sit, liquefaciant; si frigidior, quam
 vt infans ob infirmitatem pati queat
 nonnihil calefaciant; si benedictam
 aquam habent, eâ vtantur, alioquin
 alia in necessitate sufficit. Præterea
 infans necdum sit ex vtero egressus, &
 tamen periclitetur, caput abluant: si
 minus, manum, aut pedem, aut quam-
 cunq; aliam partem corporis, si quid
 amplius non possint, cum intentione
 effici-

efficiendi, quantum eo casu possunt :
sive manu, sive aliquo instrumento,
quâvis deniq; arte aquam admoueant:
ita tamen, vt postea, quid & quomo-
do circa illum baptismum fecerint,
Parocho referant. Hæc verò omnia
magis scire debent obstetrices, ideòq;
priusquam ad munus obstetricandi
admittantur, & aliàs subinde, inter-
rogabis, an sciant ea, quæ ad ritè bap-
tizandum necessaria sunt; præterea à
perito artis examinandæ, & instruendæ
de iis, quæ ad illam artem perti-
nent: vt infantes ad baptismum per-
ueniant, plurimùm id refert: item, vt
quantum fieri potest, Catholicæ sint,
& probæ, nam hæreticæ minùs fortè
de necessariis curant; improbæ verò
subinde deprehensæ vti maleficiis, aut
superstitionibus.

NVM: II.

De matrum scissione.

VT infans vtero clausus baptizari
possit, mater viuens excindi non

D 2

fo-

solet, nisi ob culpam eo supplicii
dignam. Mortua debet, si foetus
adhuc spinet; constare autem possit
matrem exspirasse. Id exploratur;
cordis motus, pulsusque omnis cesset,
si halitus planè interclusus. Cessante
motum deprehendes vitro aqua ple-
no, si cordi superpositum sit, & nihil
effundatur: halitum verò defecisse,
plumula ori admota nihil moueat
aut si nitidum speculum ori applica-
tum, ne hilum quidem inficiatur: et
autem magis mors exploranda, quod
parturientium deliquia subinde di-
turniora sint.

Porro infantes in utero non
rarò aliquamdiu superuiuere matri-
bus, Medici docent, & compertum
olim in Cæsare, cui nomen ea res fe-
cit, & non pridem in filiola Mariae
Augustæ, quæ sectâ matre tanto spatio
superfuit, ut Christiana mori posset.
An verò in utero superuiuat foetus,
obstetrices, & peritæ aliæ foeminae ob-

fer-

seruant ex aliquo motu , quem diligenter explorent.

In toto hoc negotio primò attendendum est, vt moriente matre, clauē, vel lignello labiis dentibúsq; obiecto, vel simili arte, caueatur, ne proles inclusa suffocetur, quod accidit facillimè: item in promptu adsit Chirurgus probè expertus, & aliquis cum aquā promptā; ille vt fecet, hic vt baptizet, nam híc mora mors est. Locus non sit patens vehementi aëri, quem tener foetus vix patiatur. Deniq; si de vitâ dubitetur, baptizans conditionem in baptizando apponas, *si vivis.*

Cura quidem, & procuratio sectionis, cum matre mortuâ putatur, superstitem esse foetum, iudicio eorum, qui id nôrunt, explorare propriè pertinet ad patrem, domesticos, consanguineos, aut ad alios ex charitatis officio, si adsint: si tamen nemo alius id agat, tibi Parocho ex singulari cau-

sa incumbet : quare, si opus est auctoritate Magistratûs, aut comminatione delationis ad Episcopum, quoque modo rem vrge, huiûsq; diligentia testes adhibe, vt de præstito tuo officio constet. Multa, inquires, mandas : verum est, sed tanti est, infanti extremè periclitanti Parochum non defuisse.

NVM: III.

De partu monstroso.

SI partus prouenit ex patre bruto, matre homine, ne baptiza; brutum est, non homo. Si bestia foemella peperit ex viro, baptiza saltem sub conditione, *si es homo* : quòd si duo humana capita, vel humana pectora compareant, primò vnum baptiza, & mox alterum : Sed hoc sub conditione, *si due adsint anima*. Verùm in potentosis eiusmodi foetibus consultum est consulere Episcopum, audirèque Medicos, si tempus patitur; præsertim si caput, aut pectus non sit humanum,

num. Si res vrget, & dubium remanet, baptiza; sed sub conditione, *si homo es.*

NVM: IV.

De rebaptizandis, à laicis, vel obstetricibus in necessitate baptizatis.

Neminem ritè baptizatum rebaptizes, ne fias sacrilegus, & irregularis; si tamen meritò dubites de valore prioris baptismi, & post diligentem inquisitionem remaneat rationabile dubium, aliquid defuisse circa debitam intentionem, materiam, aut formam, rebaptizare debes sub hac conditione, *si non es baptizatus.* Deprehensum est, non modò ab aliis rudioribus; sed etiam ab obstetricibus peccari in baptizandis infantibus; quòd multi, quæ necessaria sint, ignorant, quòd nonnullæ in kindu dæmonis, aut quòd res sacras minùs æstiment, in necessariis errârunt: accedit præterea in repentinis illis casibus tanta perturbatio; ut multa tumultu-

80 *Institutionum Pastoralium*
ariè, & confusè agantur etiam à peri-
tis; & obstetrices quidem, etsi postea
videant se errâsse, mentiri possent Pa-
rocho, ne de malè actò negotio acriùs
reprehendantur. Ob has causas, &
exempla, quæ errorem non rarò de-
monstrârunt; bonorum authorum
sententia fecit: vt multis in locis ba-
ptizati ab eiusmodi hominibus reba-
ptizentur sub conditione: idq; vt fiat
præscribit pastorale Passlaviense, &
multi sapienter vsurpant: si iam adulti
fuerint, fieri poterit priuatim, autho-
sum, vt sequaris, nisi de prioris bap-
tismi valore tibi planè constet.

NVM: V.

De pueris expositis.

Similiter, similésq; ob causas pueros
ad ianuam templi, ad hospitale,
vel alibi expositos baptiza, nisi
de baptismo ritè collato aliunde tibi
constiterit: nam plerumq; exponunt
matres malæ vitæ, & rerum sacrarum
igna-

ignaræ. Et licet subinde scriptum collo appensum sit hac formulâ, *baptizatus est*, tamen, quia inde non constat, an validè baptismus sit collatus, tutiùs ages, si iustam suspicionem aquâ baptismali diluas. Ita filii Christianorum parentum inter Turcas, aliòsue infideles nati, & educati, cum è captiuitate liberantur, nisi ritè baptizatos fuisse constet, sub conditione rebaptizantur.

NVM: VI.

De baptizatis ab hæreticis.

Fide quidem constat, hæreticos validè baptizare, si debitam intentionem, materiam, & formam adhibuerint: sed an adhibuerint hîc & nunc, sæpe relinquitur incertum: præsertim in locis, vbi Catholici publicam religionis suæ professionem non habent. Deprehensum aliquando, nobilius infantes ab hæreticis aquâ rosacæ baptizari, aliquando aquam ita

D 5

negle-

neglectim aspergi, vt dubium sit, an aliquam infantis partem attigerit: ministrum alicubi in concione deloco superiori protulisse formam, alium è plano infantem abluisse. Aliqui Calvinistæ, cum teneant, ad infantium iustificationem sufficere verbum concionatorium, an aquâ tangant, tingantue, nihil aut parùm curât: Audiui ex Viro fide digno, fuisse ex illis, qui habitâ concione affunderet aquam, nullâ prolatæ verborum formâ: alium, qui spurio à baptismo repelleret: adeò parùm sunt illi solliciti de necessitate huius Sacramenti. Anabaptistæ verò paruulos ne baptizant quidem; quæ rationes monent, vt ab hæreticis baptizati, meritò sub conditione rebaptizentur, idq; in Belgio vsurpant aliqui, & generatim præscribitur in pastoralibus Archiepiscopatus Mechliniensis: si tamen adulti illi sint, baptismus Episcopo deferri solet. Hoc saltem expedit, vt in baptizatis ab hæretico, etsi

con-

constet esse validum, si tamen cære-
monix omiffæ fuerint, suppleantur
illæ; omiffâ materiâ, & formâ, si
de iis constet fuisse ritè adhibita.
Quamquam his in locis vix vsus obti-
net, vt adultis soli illi ritus adhibean-
tur, si priùs validè baptizati sint: fortè
expediret vsum induci, saltem tem-
plo occluso, nonnullis tamen præsen-
tibus. Obiter hîc nota ex communi
sententiâ, infantes, non modò Hære-
ticorum, sed etiam Iudæorum, reli-
quorûmq; infidelium, certo existente
periculo, posse baptizari, inuitis etiam
parentibus: quia tùm censentur esse
extra eorum potestatem, neq; peruer-
sionis subesse periculum.

NVM: VII.

Tempus, & locus Baptismi.

ALiqui differunt infantis bap-
tismum ad octauum à partu diem,
aliqui diutiùs: causa ferè vna, appa-
ratus baptismi, præsertim absentia.

D 6

Patri-

Patrinorum, cum illustres viri expectantur, qui suscipiant: Et sunt, qui non culpent; modò interim diligenter caueatur, ne periculum aliquod vitæ, ac salutis incidat. Verùm vt vigilet nutrix, & famula excubet ad cunas; tamen graue malum est, animam infantis, qui iuuare se non potest, diutius detineri à parentibus labe originali infectam, & sub dæmonis potestate, cum citius possis asserere in libertatem: quare suaderem, ne tam procul accersant Patrinos, qui diu expectandi sint.

Quoad locum attinet, extra Ecclesiam ne baptiza, aut non nisi consulto & approbante Episcopo, aut certè nisi necessitas cogat, vel priuilegium, quale esset fortè pro virorum Principum filiis.

NVM: VIII.

De Ceremoniis, præsertim de Patrinis.

CÆremonias baptismi exactè obserua iuxta Rituale Diocesanicum, quibus

quibus ritè peractis consultum est, quod alicubi præscribitur; vt per obstetricem, vel illam, quæ infantem ad baptismum detulit, parentes moneas, ne baptizatum nutriendum tradant Iudææ, vel hæreticæ fœminæ, & vt suo tempore curent instrui, & imbui moribus Catholicis; caueant verò interim, ne eodem lecto cum infante ita dormiant, vt forsan casu deiiciant, aut opprimant, aut suffocent. Præcipuè inter ritus attende ad Paternos, quos monebis de cognatione spirituali, quam inde contrahunt cum personâ baptizatâ, & ipsius patre, ac matre, ratione cuius oritur impedimentum inter illos, matrimonium dirimens, & consequenter specialis incestus, si inter se aliquid contra Castitatem committant: ad hoc etiam pro se aduertant Parochi baptizantes. Expediret fœminæ fœminam, masculo masculum dari in Paternos, neque multos, quò minùs matrimonii impedimenta

incurrantur. In baptismo necessitatis non adhibetur necessariò Patrinus : si adhibeatur, contrahit cognationem spirituales : cum autem post baptismum collatum suppleantur cæremoniæ, & si adhiberi possint testes aliqui, non tamen propriè Patrini ; quia tunc non suscipitur infans de sacro fonte, cum priùs fuerit baptizatus. Si imponant nomina alicuius hominis non sancti, aut ita detorta, ut sine risu, vel ioco pronuntiarì nequeant, ne admittas, neq; facilè plura, quàm duo, nisi parentes essent illustres. Referes in libro baptizatorum nomina parentum, baptizantis, patrinorum, locum, annum, mensem, diem : neq; tamen ex eo libro natalitias legitimitatis literas conficies, quæ pro certis habeantur ; quia parentum subinde nomina confinguntur, præsertim cum proles illegitima est, ut eorum nomini, & famæ parcat. Ut natalitiæ legitimæ sint, confici debent ex formâ iuridicâ auctori.

thoritate Senatûs, & notarii iurati, conuocatisq; legitimis testibus, quo optimo modo fieri potest. Quærit Layman, an hæreticus admitti possit à Catholicis pro Patrino? non est omnino alienus, si grauis causa subesset, & abesset scandalum. Ego potius omitterem, quàm admitterem: aliud est, si Catholicus sine scandalo adhiberetur Patrinus in baptismo, quem conferret hæreticus.

NVM: IX.

De procurandâ Confirmatione.

Sacramentum Confirmationis quædam est perfectio, & velut complementum characteris baptismalis; vt fidem, quam Christiani accipiunt per baptismum, generosè & fortiter retinere possint tempore tentationum, aut persecutionum. Vnde etsi Confirmare tuum non sit; tuum tamen est curatoris animarum procurare, vt tui non negligant: proinde exhortaberis
subin-

subinde populum, præsertim cum Episcopus in tuo, vel vicino loco collaturus est, ut suspiciant hoc Sacramentum, neque post septennium ætatis nimum diu differant: quod magis vrgendum est, in partibus hæreticâ lue infectis. Quam ob rem ex Catechismo Concilii Tridentini, vel aliunde eos instrues, quid sit hoc Sacramentum, & quam vim habeat, quæ materia, quæ forma, qui ritus, quid sibi velit alapa, quam Episcopus infringit, cur frons vngatur? cur ligetur linteolo? & quid eo agere debeant, cum aliquamdiu gestârint: num cognitio harum rerum deuotionem excitat, & fructum maiorem adfert. Docendi etiam sunt, cum hoc Sacramentum sit viuorum, si conscii sibi sint peccati grauioris, præmittant veram contritionem, vel quod certius est, sacram confessionem: decet, ut ieiuni accedant, non est necesse: accedant autè modestè, reuerenter, & piè, ut par est.

Patri

Patrinus sufficit vnus, is esse debet confirmatus, contrahitq; similem cognitionem spiritualem, & matrimonii impedimentum, prout de baptismo dictum est.

CAPVT III.

Instructiones & praxes circa Sacramentum Pœnitentiæ.

PRIMA SECTIO.

Quædam generaliora.

NVM: I.

De Scientiâ, Loco, & Habitu Confessarii.

Scientia Casuum hîc opus est. Studes præsertim, vt versatus sis in distinguendis peccatis mortalibus à venialibus, & quæ mortalia specie sint diuersa: item, qui casus sint reseruari, qui annexam habeant censuram, quod onus sit restitutionis. Sanos ordinariè audies in Ecclesiâ, nisi subinde ratio aliud exigat, & quidem loco parenti, neq; obscuro: asserculus confessio-

fessio-